

ALECU IA CONDUCEREA MIȘCĂRII DE REZISTENȚĂ

Anul 1947 aduce pe primul plan intensificarea organizării și pregătirii retragerii în munți, în caz de pericol, a unui "stat-major" al mișcării de rezistență

Pe data de 9 martie am fost invitat să discut cu domnul "Alec" despre posibilitățile de cazare și securitate din masivul Piatra Craiului, întâlnirea a avut loc la Biserica Albă din București, în cadrul convorbirii am expus situația din munți, locurile de popas, de acces și cazare. După părerea noastră, erau munții cel mai puțin frecvențați, deci prezentau un plus de siguranță, și cu legătura cea mai sigură spre București, Brașov, Cluj sau Sibiu.

Mi s-a dat de înțeles că domnul "Alec" era persoana care conducea această mișcare pregătitoare în vederea unei acțiuni de salvare de sub comuniști.

Prezentarea tuturor aspectelor referitoare la viața nouă ce-i aștepta pe cei ce se retrăgeau în munți a fost analizată cu deosebit interes, urmând să se pregătească posibilitățile de aprovizionare și depozitare de alimente care pot fi conservate pe timp îndelungat. Despre aspectul legal de apărare urma să se discute cu o persoană de specialitate, avându-se în vedere configurația terenului. Ne-am despărțit, urmând să ținem contactul prin legătura creată.

Lunile martie, mai, iulie au adus valuri de arestări din ce în ce mai masive.

Eu am picat; au picat și alții. Domnul "Alec" de asemenea. El nu era altul decât inginerul Pop, directorul "Uzinelor Reșița", și a fost implicat în procesul Mișcării de rezistență, alături de inginerii Bujoiu și Balș, amiralul Horia Măcelaru, profesorul George Mănu, Dumitru Zama, Nelu Pădureanu și mulți alții. Printre alte învinuiri li s-a adus și aceea că, printr-un tunel săpat sub localul Adunării Deputaților, urmăreau să-l arunce în aer.

Tot în primăvara anului 1947 am dat de o fracțiune a acestei mișcări, dirijată de un anume Paul Tomescu. Cu acea ocazie unul din membrii acestei mișcări m-a avertizat să ne ferim de Drăgulescu, care devenise agent din septembrie 1946, când a fost ridicat și dus la Serviciul Secret al lui Bodnăraș, de pe Calea Victoriei colț cu Grigore Alexandrescu. Discuția am purtat-o la una din locuințele conspirative de pe strada Hagi Ghiță, unde se găsea și Costică Ionașcu, care a fost arestat după multe peripeții, în mai puțin de un an au fost arestați și ceilalți. Pe unii i-am văzut prin închisori. Dar despre Paul Tomescu nimeni n-a mai auzit nimic. Se bănuiește că avea alt nume. Însă nici figura nu i-a mai fost zărită.

Printre cei exterminați în închisori s-au reținut următorii: Ion Pop, Ion Bujoiu, Petre Balș, George Mănu.

PREGĂTIRI DE LUPTĂ ȘI LA CRAIOVA

La Craiova, maiorul de cavalerie Lucian Dimitriu conducea o ramură a organizației militare a generalului Ion Carlaonț. El a fost român de mare curaj, gata oricând să-și sacrifice viața pentru țară. De trei ori Lucian Dimitriu a fost voluntar pe frontul antibolșevic și de trei ori a fost rănit. De pe patul spitalului îi ruga pe doctori să-l pună mai repede pe picioare pentru a pleca ca-și face datoria pe front.

Imediat după confiscarea puterii de către comuniști, maiorul Lucian Dimitriu s-a gândit la modul prin care să-i înlăture și să dea posibilitatea poporului să-și aleagă adevărații reprezentanți.

Activând pe această linie, Lucian Dimitriu a aflat că pe data de 6 martie 1948, cu ocazia inaugurării Depoului C.F.R. din Craiova, cel mai mare depou din Sud-estul european, Gheorghe Gheorghiu-Dej urma să țină o cuvântare în Piața Prefecturii județului Dolj. Atunci a propus câtorva ofițeri din Organizația generalului Carlaonț să-l asasineze pe secretarul Partidului Comunist. Urma ca atentatorul să fie desemnat prin tragere la sorți și în ziua respectivă să se afle cât mai aproape de vorbitor, iar după executarea planului să se sinucidă pe loc. Dar cu câteva zile înainte de inaugurare s-a anunțat schimbarea vorbitorului, prin Niculae Guină, un comunist marcant, în această situație ofițerii au renunțat la plan.

Printre cei care făceau parte din grupul maiorului Lucian Dimitriu se aflau ofițerii de cavalerie: Remus Radina, din comuna Segarcea, județul Dolj, Tiberiu Țolescu, din comuna Cîrcea și ofițerul de artilerie Constantin Grădinaru.

Fiecare membru al organizației avea obligația să recruteze alți 5 membri, fără a comunica numele lor nici superiorilor și nici inferiorilor. Maiorul Lucian Dimitriu absolvise și A.N.E.F.-ul (Academia Națională de Educație Fizică). El strânsese în jurul lui un grup de tineri elevi din Craiova, cărora le dădea lecții de înot și cu care făcea gimnastică la aparate, pregătindu-i pentru lupta armată, pe care cei mai mulți ofițeri superiori din vechea armată o vedeau izbucnind în cel mult doi ani.

Lucian Dimitriu l-a sfătuit pe Remus Radina să facă și el la fel cu elevii claselor superioare de la Școala Normală "Ștefan Velovan" din Craiova, unde era pedagog.

Organele comuniste l-au criticat în public pe Remus Radina afirmând că face instrucție militară cu elevii, și nu simple lecții de gimnastică, ce l-a surprins și i-a creat impresia că cineva divulgase intențiile lui.

În vara anului 1948 Lucian Dimitriu s-a dus să facă o recunoașterea regiunii munților Olteniei, cu scopul de a pregăti declanșarea luptei armate împotriva regimului comunist.

În toamna anului 1948, la sugestia maiorului Lucian Dimitriu, Remus Radina a trecut frontiera în Iugoslavia, pentru a discuta cu autoritățile iugoslave posibilitățile lor de a sprijini cu armament și muniție această organizație. Cum iugoslavii au dat un răspuns evaziv, iar situația acolo era total diferită de afirmațiile făcute de presa română, și anume că pe teritoriul iugoslav se află trupe anglo-americe, Radina a transmis o scrisoare lui Tiberiu Țolescu, comunicându-i următorul mesaj pentru maiorul Dimitriu:

"Să nu ducă oile în Iugoslavia, ci să le ducă la Vâlcea".

Conform înțelegerii prealabile, aceasta însemna că Maiorul Dimitriu Lucian trebuia să se retragă în munți, deoarece soluția iugoslavă era periculoasă.

Între timp grupul respectiv a fost arestat în România.

La Securitatea din Craiova, Lucian Dimitriu a fost bătut de anchetatorul Oancă, un renumit călău. Cum Lucian Dimitriu era un tip athletic și nu suporta să fie înjosit, într-una din zile, când Oancă a încercat să-l lovească, s-a sculat de pe scaun, l-a prins în brațe și a plecat cu el pe sus, până la fereastră. Oancă îngălbenise și-i pierise graiul. Era un fulg în mâinile maiorului Dimitriu, care, ținându-l sus, i-a zis, uitându-se pe fereastră: "Vezi ?" Numai atâta, după care l-a lăsat jos. Din acel moment călăul Oancă și-a schimbat complet atitudinea față de maiorul Dimitriu.

Sublocotenentul Constantin Grădinaru a murit în închisoare din cauza torturilor suferite în timpul anchetei.

Și maiorul Lucian Dimitriu a murit la scurt timp după arestare, iot din cauza tratamentului la care a fost supus în închisoare.

Singur în lupta cu opresorul țării

În județul Dâmbovița oamenii își amintesc, mai degrabă de "Gogu Geagu" decât de Marinescu, țăranul din comuna Izvoarele, cu o casă de zece copii, dintre care patru băieți

Și dacă bătrânii satelor s-au stins, vestea despre Traian "Geagu" a ajuns până în zilele noastre; mărturie fiind și crucea din marginea satului, rămasă până acum vreo zece ani! Și dacă astăzi nu mai este, omul și Jocul s-au proiectat în veșnicie.

Traian Marinescu s-a născut în anul 1922. După ce a terminat liceul "Ienăchiță Văcărescu" din Târgoviște, a urmat Academia Comercială.

În ziua de 19 noiembrie 1946, când comuniștii au încercat să falsifice alegerile de la secția Izvoarele, introducând buletine străine, Traian Marinescu a pus mâna pe urnă și i-a dat foc, în timp ce pistoalele și mitralierele au început să răsună și din partea comuniștilor jefuitori ale voinței naționale, și din partea poporului ce-și apăra dreptul să decidă liber asupra soartei lui.

Rezultatul alegerilor falsificate a fost publicat fără cel al comunei Izvoarele.

Traian Marinescu a luat calea codrului; prefectul comunist, învățătorul Gogu Popescu, vinovat de teroarea și operațiile de falsificare a alegerilor din județul Dâmbovița, a plecat în Goana.

După trei ani, în 1949, Traian Marinescu a fost descoperit în comuna lui natală. Securitatea a ocupat casa din apropierea ascunzătorii lui și a pregătit asaltul. Traian Marinescu a simțit pericolul și a ieșit înarmat cu o grenadă și cu o mitralieră. A tras o rafală în casa în care se aflau securiștii și a aruncat grenada spre fereastră; aceasta a lovit însă cerceveaua și s-a rostogolit pe pantă; el a prins-o și a încercat să o arunce din nou, dar când a ridicat-o a făcut explozie și i-a rupt degetul mare de la

mâna dreaptă. Plin de sânge s-a retras în camera lui. Când a intrat potera, era întins pe pal. A mai avut putere să-l lovească cu piciorul pe primul care a intrat și să-l doboare. A fost dezarmat și i s-a spus că-l vor duce să-l panseze.

- Voi să mă gândiți pe mine ? Și cu mâna stângă și-a rupt degetul ce-i atârna în piele și l-a azvârlit în ei.

A fost dus la Securitate.

După câteva luni, într-o noapte, l-au dus cu mașina la marginea comunei Izvoarele și i-au spus să coboare și să se ducă acasă. Traian Marinescu cunoștea sistemul criminalilor comuniști, al împușcării pe la spate. El le-a zis:

- Vă mulțumesc că m-ați adus să mă împușcați în satul meu pe care îl iubesc ! Au fost ultimele lui cuvinte; în timp ce pășea semeț pe calea fără întoarcere, o rafală l-a dărâmat pe vecie.

După ani de zile, la marginea satului a răsărit o cruce, care marca locul sacrificiului. Până acum vreo zece ani mai era. Poate mai este și azi? Dumnezeu știe!

Așa a fost exterminat Traian Marinescu, eroul din comuna Izvoarele, pentru că a încercat să se împotrivescă liftelor care au înăbușii voința țării și au vândut-o rușilor.

Organizația de rezistență din județul Gorj

Ca protest împotriva politicii comuniste de subjugare a țării de către mercenarii aduși și instalați la conducere de trupele sovietice, un mănunchi de români, refugiați în munții județului Gorj, au început să răspândească o scrie de manifeste prin care era demascată politica nefastă a regimului, precum și o broșură intitulată "Spațiul etnic și istoric românesc".

Din această organizație au făcut parte:

Locotenent-colonel Ionescu Vintilă Micandru; căpitan Brâncuși Grigore, nepot de văr al lui Constantin Brâncuși; învățătorii Ion Rădoi și Alexandru Stoichițescu, din comuna Arcani și Constantin Tabacu, din comuna Hobița; Martin Gheorghe, din Valea Mare, comuna Runcu, condamnat la 10 ani muncă silnică; Dineu Gheorghe, din comuna Broșteni; Tabacu Constanța (născută Brâncuși) și Sîrbulescu Polina (născută Brâncuși).

Acțiunea a fost lansată la începutul anului 1949 și a durat până în 1951. Printre cei care au sprijinit răspândirea manifestelor se afla și Ionel Isac.

Coordonarea se făcea din cabana situată în zona muntoasă de deasupra satului Topești, din județul Gorj.

Pe data de 10 mai 1951, agenții de securitate din Târgu Jiu au înconjurat regiunea și au dat foc cabanei, unde se găsea numai căpitanul Grigore Brâncuși; însoțitorul sau, Gheorghe Marău, țaran din Valea Mare-Runcu, coborâse pentru a aduce apă.

Deși căpitanul Grigore Brâncuși era înarmat și se afla în poziție bună de apărare, n-a deschis focul asupra soldaților, preferind să se prăvălească în valea din spatele cabanei, în schimb ofițerul de securitate Goga a tras și l-a împușcat în plămânu drept și în deltoid, cu două gloanțe. Rănit grav și pierzând mult sânge, Grigore Brâncuși a fost coborât pe o targa improvizată și dus la Târgu Jiu cu un camion al Securității.

La spital a fost operat de doctorul Adameșteanu, care și-a dat tot interesul pentru a-l salva. Dar, imediat după operație. Securiștii l-au aruncat într-un grajd, unde rănilor s-au vindecat cu greu și numai după o nouă intervenție chirurgicală.

Condamnat la 20 de ani muncă silnică, Grigore Brâncuși a trecut prin iadul închisorilor comuniste, la Craiova, Jilava, Valea Nistrului, Satu Mare, Aiud, Gherla, Grindu și prezența lui a fost semnalată în numeroase greve de protest împotriva regimului de exterminare.

Luptele din munții Olteniei

Dacă ieși din Cornereva și traversezi Munții Cernei, pe splendida vale cu același nume, pentru a ajunge pe creasta Munților Mehedinți, ți se deschide în fața ochilor panorama măreață a Munților Subcarpațici și a platoului Mehedinți.

În această regiune cuprinsă între izvoarele torențelor Topolnița, Cosustea și Motru, unde timpul a săpat pentru totdeauna nenumărate peșteri, ca cele de la Balta, Molaresca, Cloșcani, luase ființă o altă

mişcare de partizani. Este posibil ca ea să fi avut legătură cu mişcarea de partizani din Munţii Banatului, cu atât mai mult cu cât, în aceste două sectoare, a fost înregistrată trecerea lui Petre Domăşneanu.

Luptele cu securiştii, angajate după căderea partizanilor din Banat, s-au soldat cu morţi de ambele părţi. Printre partizani se găseau fraţii Bocîrnea, băieţii şefului de gară din Turnu Severin. Primul, Ion-Puiu, student în drept la Cluj, a murit în luptele de la Isverna - din judeţul Mehedinţi. Al doilea, Ovidiu, licean la Turnu Severin, a murit de asemenea în luptă. Un alt elev de la liceul "Traian" din Turnu Severin. Gheorghe Eftimie, a murit în aceleaşi condiţii. Printre cei care au participat la asasinarea celor trei tineri se găseau plutonierul Cioabă, mare torţionar, şi şeful Securităţii, Mihuţ, acelaşi care l-a ucis pe Vărzan în pădurea din Bistriţa, în noaptea de 19 spre 20 noiembrie 1946.

În anul 1950 numeroase trupe de Securitate au invadat judeţul Mehedinţi, de la Hinova la Gruia. Aici a fost împuşcat în spate un partizan, care îşi avea ascunzătoarea în hambarul aparţinând unor bătrâni din comuna Dănceu. Singura lui armă era o puşcă cu țeava tăiată. Doctorul Ion Ciontescu din Flămînda, care a fost adus să-i facă autopsia, a fost închis la scurt timp după aceea pentru că nu scrisese în raportul său concluziile pe care le ceruse Securitatea asupra felului cum fusese ucis partizanul.

Numărul partizanilor arestați în acest sector este de ordinul câtorva zeci. Condamnații, după torturi teribile, aplicate de Securitate, au trecut apoi prin închisorile și lagărele de exterminare. Printre ei se găseau numeroși studenți.

Arestările de la nord de mănăstirea Arnota, pe valea Bistriței, demonstrează existența unei voințe de a construi un front solidar contra regimului comunist.

Prezența în mijlocul partizanilor din Munții Olteniei a doi generali, frații Dimitrie și Iancu Carlaonț, și a doi colonei, Grigorescu și Ștefan Hălălău (comandantul Școlii de ofițeri de rezervă de artilerie din Craiova), ale căror corpuri sunt astăzi în gropile comune ale închisorilor de exterminare, va rămâne pentru generațiile viitoare o mărturie a luptei împotriva comunismului înscrisă în "Cartea de aur a rezistenței române".

Haiducii se înfrățesc în codrii Mehedințiului

Și în acest colț de țară teroarea comunistă se dezlănțuise încă din 1946. Atunci doi tineri țărani din comuna Pristol, Constantin Vărzan și Vasile Brutaru, au fost împuşcați de către jandarmul Minut în noaptea alegerilor din 19 noiembrie 1946, în pădurea Bistrița, de lângă Turnu Severin. Teroarea a continuat an de an, prin arestările masive efectuate în 1947, 1948 și 1949, perioadă când fruntașii intelectualității, profesorii Constantin Danciu și Constantin Dicu-Diculescu, avocații Licea și Mircea Dumitrescu, au pornit prin infernul comunist urmați de mii de feciori ai acestor plaiuri.

După ce în anul 1949 conducătorii mișcării de rezistență din Banat fuseseră exterminați, la Mehedinți se înjghebase o altă mișcare, condusă de Dumitru Totir, profesor și fost deputat național țărănist, avocatul Gheorghe Florescu și Dumitru Năsărimbă, reprezentantul Partidului Social Democrat Titel Petrescu. Cei trei acționează încurajând lumea la rezistență și reușesc, prin intermediul tipografului Sabin Cotarcea, să tipărească și să răspândească manifeste.

Dumitru Totir era născut în comuna Vladimirești, de lângă Baia de Aramă și, după ce desfășurase o activitate susținută la Turnu Severin, a fost arestat pe 27 mai 1952. Grupul respectiv începuse să-și creeze legături la sate și printre muncitorii din oraș.

Ramura activă a mișcării de rezistență acționa cu arma în mână, în regiunea dintre râurile Motru, Coșustea și Topolnița, ajungând vestea despre trecerea lor până la Isverna, Cloșani și Turnu Severin. Ea izvorâse din nemulțumirile provocate de opresiunea țăranilor. Sufletul acestei mișcări s-a dovedit a fi tânărul Nicolae-Nae Trocan, născut pe 14 martie 1923, în comuna Zegujani. După ce terminase liceul "Traian" din Turnu Severin, Nicolae Trocan plecase voluntar pentru dezrobirea Basarabiei și Bucovinei de Nord, iar în anul 1944 îl găsim parașutist la Rotila I Pantelimon-București. Revenit din armată se zbate între mizeria acelor timpuri, provocată atât la oraș cât și la sate de trupele invadatoare rusești, până când mama lui, Polina Trocan, a fost arestată abuziv din ordinul pretorului Iulian Ciuciu din Broșteni, pentru nepredarea cotelor extraordinar de mari. Feciorul, Nicolae Trocan, înarmat, s-a dus și și-a eliberat mama. Jandarmii vor încerca să-l urmărească și să-l dezarmeze, dar în zadar. El refuză să predea arma și muniția și, împreună cu vărul lui, Nicolae Vulcănescu, din

Șovarna, se retrag în pădurea de la Zegujani, unde se găsește și Sever Popescu, ascuns la fratele lui, Victor Popescu.

Denunțați de notarul din Zegujani, au fost înconjurați de miliție și în lupta ce a avut loc a fost împușcat mortal Sever Popescu.

Atunci, Nicolae Trocan și Nicolae Vulcănescu se retrag în codrii de la Ohaba și se ascund la stâna familiei Copilu de la Ilovăț. Aici, în cursul unei lupte, a fost împușcat un milițian, iar un altul a fost rănit, în continuare, sunt aduse noi forțe armate, iar cei doi se retrag spre pădurile din jurul comunei Noapteș. Pe aceste meleaguri încep să fie arestați zeci de țărani.

Prin trădarea învățătoarei din comună, se află ascunzătoarea celor doi partizani, în lupta de la Malu, de lângă comuna Noapteș, va fi împușcat Nicolae Vulcănescu. Rămas singur, Nicolae Trocan se va ascunde la familia Ursunoiu, din comuna Șovarna. Tot prin trădare s-a aflat și aici locul unde era ascuns, în lupta ce a avut loc, Nicolae Trocan a reușit să scape împușcând pe șeful trupelor ce-l urmăreau. Pentru a îngrozi populația, drept represalii, miliția, condusă de vestitul borfaș Aiimănescu, va spânzura pe fata lui Ursunoiu.

Pădurile din jurul Ohabei devin loc de ascunzătoare, iar preotul Jorga, care l-a ajutat în această perioadă, a fost arestat și condamnat. Un nou val de arestări s-au abătut asupra locurilor și printre cei trecuți prin schingiuri s-au numărat: Dumitru Viasu din Florești, Jort din Noapteș, Copilu din Dîlbocita și mulți alți zeci de țărani de la Peșteana.

Drept represalii, familia lui Nicolae Trocan a fost ridicată pe 18 iunie 1951 și dusă cu domiciliul obligatoriu în comuna Dropia de lângă Călărași.

Un prim lot fusese condamnat în legătură cu ei, iar prin sentința 458 din 5 iunie 1950 lui i se dăduse pedeapsa cu moartea în contumacie.

În schimb Nicolae Trocan, deghizat, colinda regiunea din Gorj, până la Turnu Severin, îngrozind trupele de miliție. Pe capul lui se pusese un premiu de 100.000 lei. Devenise un personaj de legendă, îndrăgit de populație, care vedea în el un salvator.

În timpul arestării profesorului Dumitru Totir (mai 1952), Nicolae Trocan se găsea ascuns în regiunea Cătune-Valea Perilor din județul Gorj. De aici a fost arestat pe 27 august 1952, fiind trădat de vechi prieteni din copilărie, învățătorul Boulescu și Ticu Chițimia, care, în loc de premiul așteptat, au fost condamnați pentru omisiune și găzduire.

Procesul a avut loc la Craiova, în noiembrie 1952, unde se găseau arestați câteva sute de oameni. Nicolae Trocan a spus că oamenii nu au știut nimic despre scopul acțiunii lui. Prin sentința 307 din 26 noiembrie 1952, Nicolae Trocan a fost condamnat la moarte, iar pe 20 iulie 1953, în ziua de Sfântul Ilie, a avut loc executarea acestui erou ai Olteniei.

Partizanii din Arnota

Primăvara anului 1949, care înăbușă mișcarea de rezistență din Banat, nu reușește să stăvilească organizarea grupurilor de partizani care se înmulțesc în Munții Olteniei. Prin intermediul lui Aristide Ionescu începe să se facă lumină asupra grupului Arnota, de care a fost legat prin sprijinul acordat acestora și prin relatările revelatoare ale lui Tărășescu Nicolae și Văduva Constantin.

Ciocnirea grupului cu Securitatea a avut loc în zilele Pastelul din 1949, când urmau să sosească câteva zeci de studenți de la București. Cel care făcea legătura cu cei din munte a fost observat că urca urmărit de filatori, care au fost somați să se predea, în timp ce frizerul Săndulescu, din Râmnicu Vâlcea, a fugit, ceilalți doi agenți au fost prinși. Este vorba de Nistor Nicolae, din Călimăneșli, și de Mitroi Nicolae, din comuna Pietrari, de lângă Arnota. Cel fugit, desigur, a alertat Securitatea, care a înconjurat muntele cu batalionul din Drăgășani și cu o unitate de vânători de munte din Sibiu.

La ora 5 dimineața, în a treia zi de Paști, s-a deschis focul asupra partizanilor și Pavel Ion, student din Bucovina, a fost împușcat în timpul luptei. Cu acea ocazie au fost prinși: Huțan Ion (student din Bucovina), Angheliescu Nicolae (student), Bencescu Mircea și Bănică Ion, care au fost împușcați pe loc. Tot în munte au fost arestați Petrescu David (din județul Romanți) și Copilu (din județul Mehedinți), care după procesul de la Tribunalul Militar au fost condamnați la moarte și executați.

Printre cei arestați și trimiși în judecată pentru participare la grupul partizanilor din Arnota se numără: învățătorul Văduva Constantin (condamnat la 18 ani muncă silnică, prin sentința 1562/1949, după ce i se ceruse pedeapsa cu moartea). Tărășescu Nicolae (scăpat din încercuire a stat ascuns la

Cupea Gheorghe, din comuna Oteșani, până la 10 ianuarie 1950, când a fost arestat și condamnat la 20 ani muncă silnică), Ionescu Gheorghe, Ionescu Ilie (din Șutești-Vâlcea), Marinovici Ion (din Șutești), Popescu Sergiu (din București, condamnat la 12 ani temniță grea), Ionescu Aristide (economist, din Ștefănești), Păunescu Nicolae (C.F.R.-ist, din Râmnicu Vâlcea), Sanfrancisco Emil (elev din Râmnicu Vâlcea), Grecu Ion (din Șutești), Ocnescu Mișu (student din Olănești), Nicolae Constantin, Penciu Oprea, Stoianu Gh., Teodorescu Ion și alții.

Mai merită menționat faptul că maiorul Crețu, din Slatina, și locotenentul Simescu, din Piatra Olt, au furnizat arme grupului din Arnota și au fost condamnați prin sentința nr. 1562/1949 la câte 12 ani muncă silnică, după ce li se ceruse pedeapsa capitală.

Până azi a rămas o enigmă grupul partizanilor din pădurea Saru, care ținea legătura cu ceilalți prin Costin Ion, responsabilul din gara Piatra Olt. Se știe numai că era compus din 28 de persoane, sub conducerea colonelului Enăchescu. Costin Ion a fost omorât în torturi de locotenentul Fracase și locotenentul Mihuț, în Securitatea Craiova, la 21 mai 1949, pentru că refuza să facă declarații.

Șeful grupului, Oprițescu Mișu, și ajutorul lui, Cetățeanu Ion, au scăpat din încercuire și se pare că au fost prinși și executați cu un grup de partizani din Hunedoara.

Datoria noastră este de a descoperi pe toți acești martiri ai neamului românesc în lupta anticomunistă.

MARAMUREȘUL PREZENT ÎN LUPTA PENTRU LIBERTATE

Maramureșul, această minunată fortăreață naturală, e locuit de o populație autohtonă, produs al pământului și istoriei locale, care a păstrat legătura cu marea masă românească, reușind, în ciuda vitregiei vremurilor, să-și conserve intact trecutul glorios, manifestat pe toate planurile.

Încununat cu cinstea de a fi dat descălecători de țară, Maramureșul a știut să-și apere cu demnitate onoarea și drepturile. Maramureșenilor le-a rămas neștersă în memorie data de 4 septembrie 1717, când din văi s-a ridicat până la unul, salvând de la sclavie peste 7000 de creștini și zdrobind peste zece mii de tătari ce le călcaseră țara, după ce prădaseră regiunile vecine.

Au intrat în legendă faptele de vitejie ale lui Pinte, care a organizat o ceată de haiduci, ridicându-se împotriva terorii nobililor maghiari. Răsunetul faptelor a fost așa de mare, încât, pentru respectarea memoriei eroului popular, coiful și armura lui au rămas în păstrarea bisericii din Budești, comuna natală a haiducului.

Proaspătă le era amintirea mărețelor fapte ale gărzilor naționale, care au colaborat cu trupele române la curățirea provinciei de bandele ungurești bolșevizate ale lui Bela Kun, dar mai vii le erau, în fața ochilor și pe trupuri, chinurile suferite sub vremelnica ocupație maghiară din 1940-1944.

De aceea, intrarea rușilor și pângărirea vetrei strămoșești, cu toată suita blestemățiilor "eliberării frățești", au făcut pe mult încercații copii ai durerii să se ridice și să pedepsească.

Au fost înfruntări crâncene în acea primăvară a lui 1945, când se zicea că ordinul "la arme" l-a dat șeful de plasă Gavrilă Strifundă. La Vadul Izei, pe data de 5 martie, câteva mii de maramureșeni au început lupta împotriva instaurării noii dictaturi.

Gavrilă Strifundă, originar din comuna Borșa, a fost arestat în august 1949 și a dispărut fără urmă.

În perioada premergătoare alegerilor din 1946, teroarea comunistă s-a accentuat pe aceste locuri, unde popularitatea tribunului Ilie Lazăr devenise și mai mare după condamnarea lui în procesul "Sumanelor Negre". Acest fapt dovedea adevăratele intenții ale comuniștilor. Mișei au săvârșit crime pe văile Mare, Cosăului și Izei.

Când s-a instaurat teroarea, ciobanul Dunca Vasile era prezent în lupta protestatară, făcându-și dreptate în felul lui. Cum îi prindea pe comuniști, îi pune să-și mănânce hârtiile de la partid. Originar din comuna Budești, Vasile Dunca își crease un mic nucleu de rezistență, cutreierând satele, pentru a plăti celor ce comiteau nedreptăți. Puterile puse pe urmele lui au reușit să-l prindă, tot prin trădare, ca de obicei. Arestarea a avut loc la moara Bicului, din comuna Călinești, de pe malul pârăului Cosău, afluent al Mării. Odată cu el a căzut și Părăseu în mâinile Securității. Despre cei doi se spune că au fost împușcați de plutonierul Coza din Săpînța.

În una din ciocniri a fost rănit în mână și pădurarul Șerban Vasile-Simion, din comuna Călinești, care ducea alimente partizanilor. Condamnat, acesta a murit în închisoarea Gherla, în anul 1961,

lăsând orfani 5 copii. Tot atunci au mai fost arestați cei doi frați Gherman din comuna Sîrbi (unul avea prenumele Vasile), Frunză Ion, tot din comuna Sîrbi, doi frați Șandordin Budești (unul dintre ei, Puiu, era învățător în comună), Andreiea Ion din comuna Călinești, Tomoioagă Vasile, Gheorghe Dunca din Borșa și alții. Cu numele de Dunca vom găsi prin închisori mulți arestați. Elevii de liceu, crescuți în dragostea de neam și țară pe locurile legendare ale lui Dragoș și Bogdan, sunt prezenți cu armele în mână în această luptă de rezistență.

Pe Aurel Vișovan, profesor la liceul din Sighet, îl vom găsi atât la cursuri, cât și în organizarea mișcării, alături de cei ce reprezentau viitorul țării.

După Sărbătorile Paștelui din anul 1949, elevii de liceu ai claselor 5 și 6 din leud și Dragomirești nu se mai duc la școală. Părinții, frații și rudele lor zăceau în închisori. Copiii se pregătesc de luptă pentru a-și salva neamul. Se retrag în munți și cutreieră satele, încercând să adune cit mai multă lume într-o acțiune de înlăturare a trădătorilor care confiscaseră conducerea stalului.

Securitatea, aflând de această fierbere, introduce o iudă în mijlocul lor, și anume pe Vlad Dănilă, elev din comuna Săliște. Acesta a vândut parola folosită pentru a se ajunge la cel ce se ocupa de organizare și pregătea declanșarea acțiunii. Când Securitatea a trimis un agent să întrebe, conform consemnului "unde este popa", gazda, de bună-credință, a răspuns că se află la Gavrilă Pițu.

Colonelul Ludovic Cseller, comandantul regiunii Baia Mare, și căpitanul Retezan, care conduceau operațiile de înăbușire a mișcării, s-au apropiat cu soldații de casa lui Gavrilă Pițu din comuna leud și i-au somat pe cei din interior să se predea. Din casă s-a răspuns cu locuri de arme și grenade.

Popșa Vasile-Lică, student, originar din Sighet, a fost împușcat mortal de către căpitanul Retezan. Fratele lui, Popșa Ion-Mihai, tot student, a sărit pe fereastră cu pușca mitralieră și a început să tragă, croindu-și culoar și reușind să dispară în pădure. Casa a fost luată cu asalt și ocupată, în pivniță au mai fost găsiți doi elevi: Iusco Gavrilă-Sfică din leud și Iusco Doru din Sieu.

Arestările s-au ridicat la peste 100 de persoane, dintre care sunt cunoscuți până în prezent: Bogdan Ion, elev, condamnat la 12 ani; Dunca Ion, elev din Jeud; Dunca Vasile, elev din leud; Dunca Vasile-Petre, funcționar din Dragomirești; Mân Nestor, elev din leud, condamnat la 5 ani; Susco Gavrilă, medic din Dragomirești; Motrea Ion, elev; Ofrim Vasile-Morea, țaran, condamnat la 6 ani și arestat din nou după 1958; Otic Vasile, contabil din Dragomirești, condamnat de două ori; Radu Costică, elev; Rubel Ianoș, meseriaș; Ticăia Vasile, țaran din Dragomirești, mort în anul 1950 în lagărul de exterminare de la Peninsula; Aurel Vlad, elev; Vlad Gheorghe, medic; Vlad Mihai, elev din Sighet; Vlad Minai, tehnician din Dragomirești; Zubașu Ilie, țaran din Dragomirești.

Corpul neînsuflețit a lui Popșa Vasile-Lică a fost plimbat prin Sighet pentru a înfricoșa populația, care a fost obligată, inclusiv copiii, să iasă pe stradă.

Pentru a aresta pe celălalt frate, Popșa Ion-Mihai, fugit în munți, colonelul Cseller, care conducea operația, l-a eliberat pe un anume Vlad Mitrucă, condamnat de drept comun, unchiul trădătorului Vlad Dănilă, cu condiția ca să-l ademenească pe cel dispărut. După ce și-a îndeplinit misiunea, această iudă a fost arestată pentru a-și continua pedeapsa.

Popșa Ion-Mihai, din cauza bătăilor și a regimului de pedeapsă la care a fost supus, a murit în închisoarea de la Târgu Ocna.

